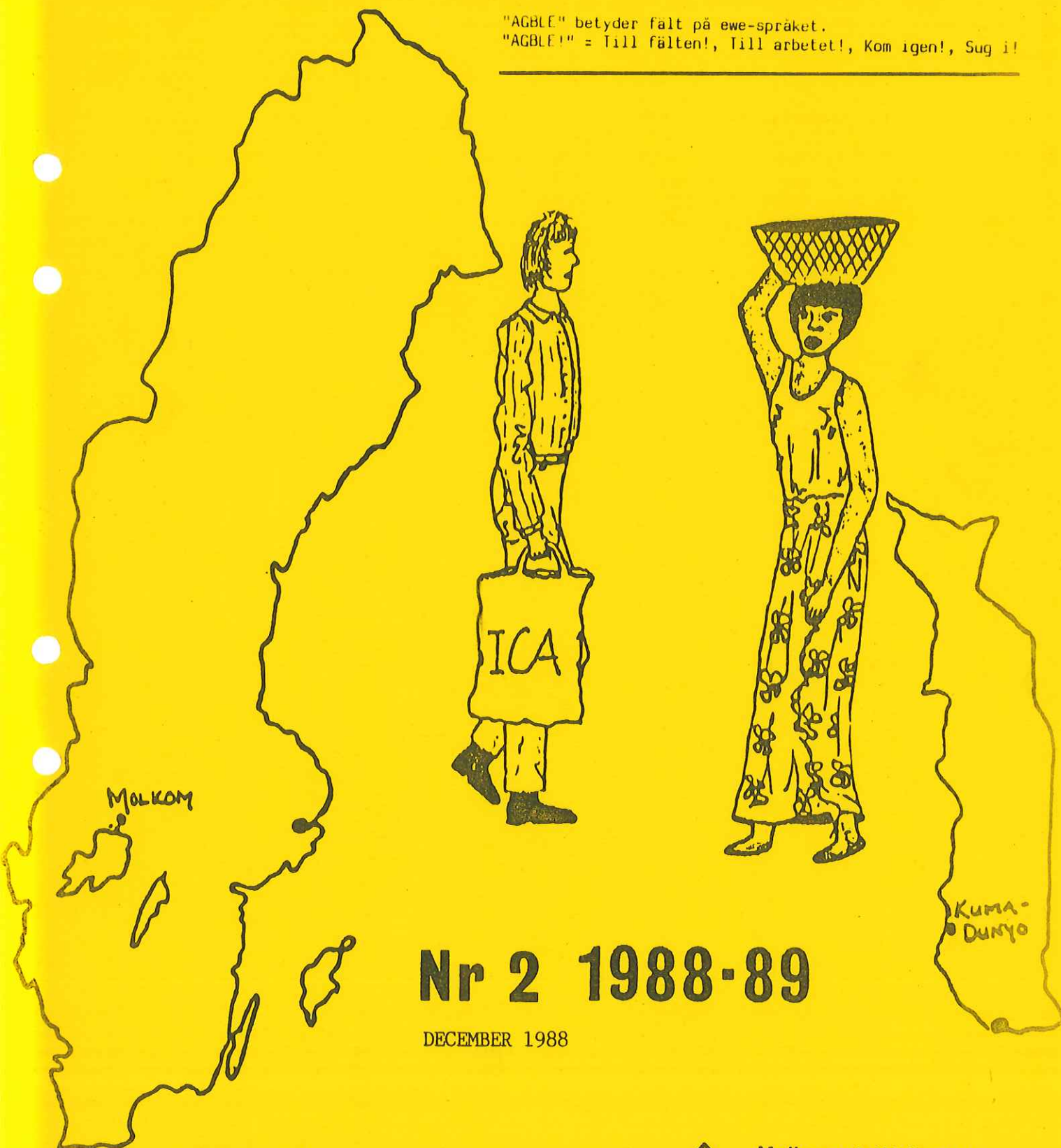

AGBLE!

23

"AGBLE" betyder fält på ewe-språket.

"AGBLE!" = Till fälten!, Till arbetet!, Kom igen!, Sug i!

Nr 2 1988-89

DECEMBER 1988

BULLETIN från
Molkoms FHS-Internationella linjen
Svenska Togoföreningen

Molkoms folkhögskola
Box 66
660 60 MOLKOM

T I L L V Å R A L Ä S A R E

Detta andra nummer av AGBLE!, årgång 1988/89 var planerat att utkomma till jul. På grund av bl a problem med vår "nya" tryckmaskin fick vi återgå till det gamla vanliga, långsamma, framställningssättet. Vi beklagar att vi inte kunde önska God Jul i rätt tid.

Som i föregående nummer finns de flesta inslagen både på svenska och franska. Vi skickar ju numera ett växande antal ex av AGBLE! till Togo, där den läses med stort intresse. I flera

fall låter vi två personer skriva om samma sak, en på svenska och en på franska. Den som är tvåspråkig kan då se, att de två artiklarna inte alltid ger samma bild av det man beskriver. Vi hoppas det ska fungera tillfredsställande så.

Vi vill också tacka för de uppmuntrande hälsningar vi fått från flera håll i samband med bidrag efter de föregående numren.

I DETTA NUMMER:

- * Besök i Stockholm...
 - Skeppsholmens folkhögskola.
 - Information på FOI (Frivilligorganisationernas informationskontor).
- * ... och i Borlänge.
- * Hos Ingela i Surne.
- * Protokoll från årsmötet.
- * Kurs om internationell solidaritet på Mora folkhögskola.
- * Besök i Bergkarlås skola...
- * ... och i Skattungbyn.
- * Glimtar från specialarbetena:
 - Tänk först, handla sen!
 - Giftermål i Etiopien.
- * Gåvoredovisning.
- * Annonsering av nästa kurs: Folkbildning och livsvillkor i U-land.

Besök i Stockholm...

Allt som oftast ger sig några av oss här på Togo-linjen ut för att informera om verksamheten här på skolan och nere på centret i Togo. Denna gången bar det av till rikets huvudstad där vi hade två informations besök inplanerade på två dagar.

Till den första destinationen, Skeppsholmens Folkhögskola, hittade vi (Komi, Mats och Jonas) efter diverse omkringcirklande i Stockholms innerstad. Skolan som är inrymd i två gamla hus ligger vackert beläget vid en av hamnarna på Skeppsholmen. I hamnen ligger två stora båtar som skolan äger. Den ena är en gammal segelskuta som man varje höst ger sig ut på två lite längre segelturer med. Ett bra sätt att få elever och lärare att lära känna varandra men också en härlig upplevelse för de många segelintresserade på skolan. Den andra båten inrymmer skolans elevbostäder, ett praktiskt sätt för skolan att lösa inackorderings problemet. Hela skolan drivs och sköts av de drygt 70 lärare och elever som studerar och arbetar där. Man hjälps åt med städningen, matlagningen osv och det märks att detta hjälper till att skapa en härlig stämning på skolan. Trots att vi endast tillbringade en halv dag där kände man sig ganska snabbt hemma och visiten var väldigt givande. Vi var med på några lektioner och besökte även båtverkstaden där en del av eleverna jobbade med att hyvla åror och reparera gamla roddbåtar. Man höll även på med att tillverka en gammal långbåt som endast existerar i ett fåtal exemplar här i Sverige. På en av kafferasterna presenterade vi sedan våran verksamhet med bla lite diabilder i från Togo.

Nästa förmiddag tillbringade vi på solidaritetshuset på Söder. Det är en gammal upprustad kåk som innehåller en massa olika solidaritets föreningar och grupper som tillsammans driver huset. Här finner man bla ISAK, Afrika-grupperna och Sackeus. På botten våningen finner man även en restaurang vid namn Världshuset. Ett besök till detta hus kan verkligen rekommenderas om man är intresserad av solidaritets frågor. På eftermiddagen strosade Komi och jag omkring i gamla stan och vi hann bla besöka riksdagshuset ooh slottet innan det var dax för nästa informations uppgift. Den här gången var det FOI (Frivilliga Organisation för Biståndsinformation) som stod på tur. När vi kom dit nåddes vi av den glada nyheten att Togos Västtyske ambassadör, Dr. Fousseni Mamah, med följe befann sig i stan och hade tackat ja till en inbjudan att ta del av vårat framförande. Det var en hel del människor som följt ambassadörens exempel så vi fick en ganska stor publik som tog del av vad som sades om verksamheten nere i Togo. Sedan följde naturligtvis en liten fotograferingsstund med den Togolesiske tjänstemannen i centrum.

Innan det sedan bar av mot Värmland igen hann vi även besöka en Ewe trunkurs i Fryshuset. Det var lite si och så med taktkänslan men kul var det. Resan hem avklarades utan några större fadäser.

Vi skulle vilja tacka alla som hjälpte till att göra visiten så trivsam och intressant och en sak skall jag tala om, min afrikanske vän Komi är efter det här besöket helfrälst i Stockholm.

Kvällen och natten tillbringade Komi och jag (Jonas) hemma hos Agneta Widegren-Blomberg och hennes man där vi bjöds på en delikat middag.

Rapport de Skeppsholmenfolkhögskola de STOCKHOLM.

Au mois de novembre, du 8 au 9, MATS, JONAS et moi avions une visite à Skeppsholmenfolkhögskola de STOCKHOLM. Cette visite à pour rôle de voir comment se meut les activités de cette école. A vrai dire, elle tourne correctement. Elle a de différentes salles pour les cours et deux grandes salles pour la menuiserie d'où ils fabriquent des pirogues; très intéressant, jolie à voir.

Moi aussi j'avais essayé de les aider en rabotant la pagaie.

De ce fait, lorsque le soir arriva, AGNETA Wägren nous fait promener dans deux grands navires sur le grand lac qui partage la ville de STOCKHOLM. Après on avait jeté des coups d'oeils dans leur forge. Déjà vers cinq heures les lampes électriques au bord des rues et des routes se sont allumées brusquement et, elles ont fait pâlir les premières étoiles qui montaient dans la nuit. J'ai senti mes se fatiguer à regarder les trottoirs avec leur changement d'hommes et de lumière

Le lendemain, c'est à dire le 9, la

journée a tourné un peu, Jonas m'a fait dans la ville et je regardai les choses avec curiosité. Grâce par sa générosité, il a essayé de me montrer le parlement, la caisse et le palais royal qui est très extraordinaire à voir. De différentes choses que je ne peux pas tout citer. Les rues se sont animées, les promeneurs revenaient peu à peu.

Lorsqu'il est cinq heures, de différentes personnes venant d'ailleurs et quelques gents du groupe passé sommes réunis dans une salle; d'où la rencontre de notre Ambassadeur (TOGO BONN) Mr FOUSSENI Mamah, accompagné par d'autres personnages. De là Mr MATS Matsson a essayé de le C.R.A.S.E (Centre Rural d'Activités Socio-Educatives) de Kuma-Dunyo. Il a parlé aussi les méfaits et les bienfaits du jadis jusqu'à maintenant. Apart cela, moi aussi, j'avais parlé le but de notre séjour ici en SUEDE; et mon objectif étant appreni au C.R.A.S.E de Dunyo.

Pour clôturer, Mr Mats nous fait voir les films diapositifs du C.R.A.S.E et de Kuma en particulier. Et c'est fini comme ça.

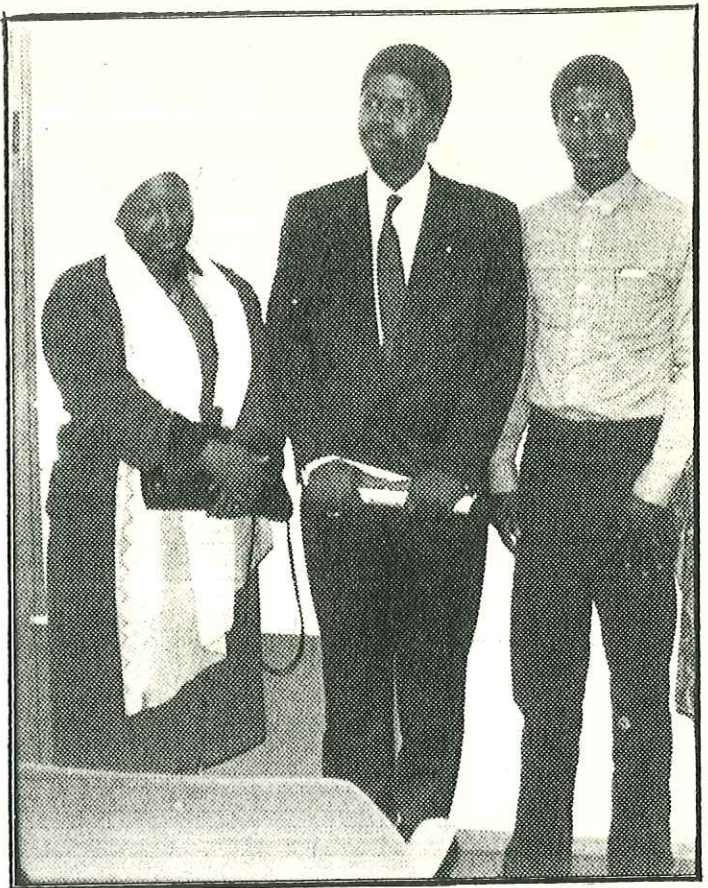
DALI Komi Mawussi.

Den togolesiske ambassadören i Bonn och hans maka får här det senaste numret av AGBLE!

Togos västtyske ambassadör med fru
begrundar ett nummer av AGBLE! på
Togoföreningens informationskväll
på FOI.

Dr Fousseni Mamah m. fru och Komi

CHEZ INGELA A SUNNE

Chez Ignela à Sunne le 28 au 30 - 10
Le vendredi, après midi tous les élèves
ont eue leurs congés d'une semaine, et
tout rentrèrent chez lui. Komi et moi
nous-nous sommes parti à Sunne pour
passer quelques jours de nos congés.
Au cours de la route, il tombait beau-
coup de la neige et c'était difficile à
Ignela de conduire vite. Cette neige
est la première cette année.
Arrivée à la maison, toutes étaient
très noires et l'on ne voyait rien dans
la chambre. Il y avait même pas d'élec-
tricité, de l'eau pour faire la cui-
sine. L'électricité a été coupée par le
grand vent qui soufflait ce jour-là
quand il neigeait.
Le lendemain, je suis allé avec elle
dans un lieu un peu plus proche de la
maison pour chercher de l'eau pour la
toilette et pour préparer du thé.
Elle nous a conduit pour aller visiter
ses parents qui vivaient aussi dans
un endroit non loin de sa maison.
Son père et sa mère sont vieux, ils vivent
seul, le père de Ignela est chasseur et
menuisier. De là, nous sommes parti chez
son frère qui est un paysan, il a qua-
tre enfants. Elle a aussi d'autres
frères qui vivent ailleurs. La maison
de Ignela est située à 7 km de la ville
de Sunne. Le soir, nous avons écoutés
sur un appareil une chanson de la chorale
chanter en Afrique du Sud par les Sué-
dois.
Le dimanche, nous-nous sommes préparé
pour le départ à Molkom. Ignela nous a

conduit à Molkom et elle est partie à
Karlstad pour son travail le lundi.
Elle et sa famille étaient très gen-
tilles envers nous.

HOS INGELA I SUNNE

Fredag den 28:e oktober började höst-
lovet på Molkom Folkhögskola, och vi
skulle nu vara lediga en vecka.
Redan den första helgen åkte Komi och
jag från Molkom-trakten för att hälsa
på Ingela från förra Togo-gruppen, som
bor 7 km. från Sunne.
Den här dagen föll årets första snö. När
vi äntligen kämpat oss fram till Sunne,
fanns det inte längre elektricitet hos
Ingela - så mycket blåste det.
Nästa dag fick Ingela och jag först gå
till grannen och hämta vatten till
morgon-teet etc. Sen åkte vi i väg
för att hälsa på hennes familj - först
tog vi oss till hennes föräldrar och
därifrån fortsatte vi till brorsan och
hans barn.
På kvällen lyssnade vi på ett band, där
en svensk kör hade spelat in sånger
från Syd-afrika.
Efter en trevlig helg skjutsade Ingela
oss tillbaka till Molkom. Hon och hela
familjen tog jättesnällt emot oss.

...och i Borlänge

Den 19 november var vi på Framtids-museet i Borlänge och lyssnade på föredrag där de stora rubrikerna var: Skuldkris, teknik och utveckling.

Gunnar Sundberg inledde med att prata om hur distributionen och användningen av biståndspengar borde ändras och därmed förbättras.

Faktiskt så har biståndets väg redan förbättrats så att det nu är regeringen i t ex Sverige som ger pengar till en enskild organisation som sedan förmedlar dem vidare till folkrörelser och projekt i tredje världen. (Förr var det nämligen så att biståndet gick direkt från i-landets regering till regeringar i tredje världen.) För att kunna förbättra användningen av biståndspengarna ytterligare och förhindra att de hamnar hos den rika minoriteten, borde man låta en del av pengarna gå direkt från i-landsregeringen till befrielse-rörelser och lokalprojekt i u-länderna. Detta skulle göra det möjligt för dem själva att ansvara för den fortsatta distributionen av hjälpen. På detta sätt skulle man då kunna inskränka den halvkolonialism som fortfarande karakteriserar vår biståndspolitik. (Med halvkolonialism menas att i-landet starkt kontrollerar och styr användningen av biståndet.)

Men kom ihåg! tillade Mats: Man får inte stirra sig blind på att det är bara vi i i-länderna som har kunskaper att ge tredje världen, utan vi får passa på att ta emot allt det som de kan lära oss också.

Vi måste också tänka på om vi verkligen hjälper den fattiga delen av befolkningen och inte bara tänker i vårt eget intresse. Ty, vad hjälper det att tvinga på människorna i tredje världen lyx när de inte ens fått de fundamentala behoven tillfredsställda!!

Ofta är det modernisering som kännetecknar biståndet, men detta leder till fortsatt utsugning och försämrar förhållandena. Bäst resultat uppnås om man visar tilltro och använder u-landets egna resurser och låter ekonomin ingå i ett större sammanhang av vänskap, relationer och gemenskap!!!

Anne-Marie Svensson tog upp ränteproblemet.

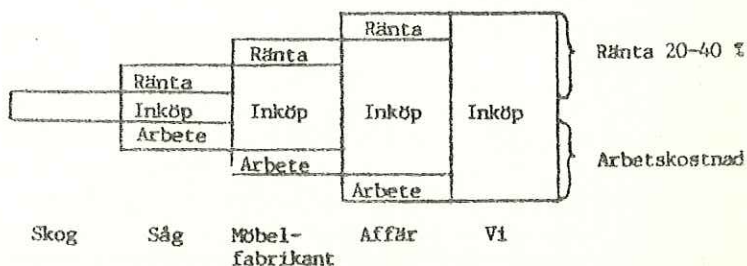
För att ge en bild av u-ländernas skuldkris var det t ex så att u-länderna 1987 fick 35 miljarder i bistånd, men de fick betala tillbaka 100 miljarder! i amorteringar och räntor till i-länderna!!!

Skulder som i-länderna ej får tillbaka i pengar får de istället i form av jord och aktier i u-länderna.

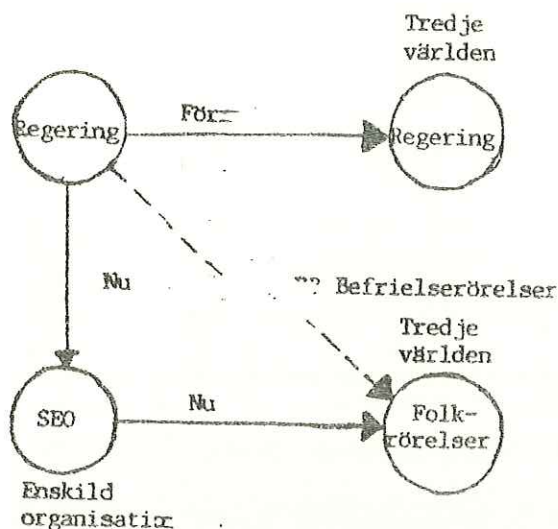
Detta medför att privatbankerna äger mer och mer i tredje världen.

Ett sätt att hjälpa u-länderna att lösa skuldproblemet vore om vi kunde importera mer inhemskt producerade varor från dem.

Här nedanför har vi ritat upp en skiss som visar hur priset på en produkt byggs upp i olika led av framställningskedjan.

Som man kan se av skissen så består priset på produkten mestadels av räntekostnader och arbetskostnader. Det finns nästan inget råvarupris!!!!

Protokoll från årsmötet

PROTOKOLL FÖR SVENSKA TOGOFÖRENINGENS
ÅRSMÖTE PÅ FORNBY FOLKHÖGSKOLA 881119

Närvarande: Gnakou Halaouyaba Amah, Mats Matsson, Ulf Källstedt, Gunnel Nyman, Gunilla och Sigge Niwong, Alf Olofsson, Dali Komi Mawussi, Lena Nybo, Carina Mjörnsäter, Erik Almäng, Minna Kayalainen, Lotte Jensen, Ingela Johansson, Anneli Åsenius, Johan Snögren och Ann-Marie Svensson.

- 1 § Mötet öppnades med hälsningar från Inger Raaby och hennes senaste diabilder från CRASE. Ordföranden hälsar alla välkomna och speciellt hälsas våra gäster från CRASE i Kuma-Dunyo - Gnakou Amah och Dali Komi.
- 2 § Till mötesordförande väljs Johan Snögren, till mötessekreterare Ann-Marie Svensson och Sigge Niwong till att jämte ordföranden justera protokollet.
- 3 § Det konstateras att årsmötet är behörigt utlyst.
- 4 § Johan läser upp verksamhetsberättelsen och mötet godkänner den.
- 5 § Mötet tar del av den ekonomiska redovisningen som förklaras av kassören. Den godkänns och läggs till handlingarna.
Johan läser upp revisionsberättelsen som också läggs till handlingarna.
- 6 § Styrelsen ges ansvarsfrihet för verksamhetsåret 1/11 1987 - 30/10 1988.
- 7 § Val av styrelse - Omval av alla utom Susanne Ljung. Agneta Widegren-Blomberg tillträder som utrikessekreterare igen.
Val av suppleanter - Ulf Källstedt (omval)
Alf Olofsson (repr Molkoms fhs)
Lotte Jensen
Agneta Olausson (repr Mora fhs)
en kontaktperson från Fornby fhs
- 8 § Val av revisorer: Omval
Suppleanter: Omval
- 9 § Rapporter: - Brev har kommit från Flevi där han bl a presenterar den nya vävlärarinnan.
- Mats rapporterar från besöket på FOI i Stockholm.
- Ann-Marie rapporterar från biståndsdagarna i Umeå.
- 10 § Nästa årsmöte bör ligga i samband med en två-dagars kurs, ev fortsättning på temat "Skuldkrisen", under helgen 18-19 nov 1989.

Angående Inger Raabys förfrågan om Svenska Togoföreningen vill förmedla brevkontakter beslutar mötet att kontakterna får administreras av Togo-kursen i mån av tid och resurser.

11 § Övrigt:

- Årsmötet godkänner det principbeslut som togs av styrelsen i december 1987 angående vår förhållning till olika energikällor. Svenska Togoföreningen ska endast betala driftskostnader och underhåll för sådana energikällor som också är införskaffade av Svenska Togoföreningen. Detta för att prioritera miljövänliga och förnyelsebara energikällor med låga driftskostnader.

- Årsmötet betonar vikten av att målet med verksamheten i föreningen hålls fast. Resurserna skall koncentreras till att bygga, utrusta och stödja CRASE i Kuma-Dunyo. Om folkbildningen på CRASE får spridningseffekter ut i byarna är det positivt, men föreningen ska inte engagera sig i speciella byprojekt.

- Årsmötet uppmärksammar att samarbetet mellan föreningen och CRASE har fungerat bra ända sedan Flevi blev rektor.

- Togo-kursen efterlyser tips på symboliska gåvor att ha med sig till Togo.

12 § Mötet avslutas med en fin kabye-sång, framförd av Togo-kursen.

Vid protokollet

Justeras

Ann-Marie Svensson

Ann-Marie Svensson

Sigge Niwong

Johan Snögren

Procès verbal de la réunion annuelle

REUNION ANNUEL A L'ASSOCIATION SUEDOISE
POUR LE TOGO A FORNBY FOLKHÖGSKOLA LE 19
NOVEMBRE 1988

Participants: Gnakou Halaouyaba Amah, Mats Matsson, Ulf Källstedt, Gummel Nyman, Gunilla et Sigge Niwong, Alf Olofsson, Dali Komi Mawussi, Lena Nybo, Carina Mjörnsäter, Erik Almäng, Minna Kayalainen, Lotte Jensen, Ingela Johansson, Anneli Åsenius, Johan Snögren et Ann-Marie Svensson.

- 1 § Le réunion s'ouvre avec les salutations de Inger Raaby et nous regardons les dia-positives de sa dernière visite au CRASE. Le président souhaite la bienvenu aux tous et spécialement il souhaite la bienvenu aux notre invités des CRASE de Kuma-Dunyo - Mlle Gnakou Halaouyaba Amah et M Dali Komi Mawussi.
- 2 § Pour la poste comme président de la réunion, Johan Snögren est élu. Comme secretaire de la réunion Ann-Marie Svensson est élu et pour certifier le procès-verbal Sigge Niwong et le président sont élus.

Komi, Amah och Sigge Nwong tillsammans med den nya styrelsen : Ann-Marie Svensson, Johan Snögren, Ulf Källstedt, Lotte Jensen, Mats Matsson och Alf Olofsson. Ej närvarande : Rainer Hielle, Agneta Blomberg-Widegren, Agneta Olausson och representant från Fornby Fhsk.

Amah demonstrerar klänningar hon sytt själv för Ann-Marie Svensson under årsmötet.

- 3 § On constate le fait que la réunion est annoncée dans les formes.
- 4 § Johan lit le rapport des activités et la réunion l'approuve.
- 5 § La réunion reçoit le rapport d'économie et une explication de la caisse. Le rapport est approuvé.

Johan lit le rapport des commissaires-vérificateurs.

- 6 § La réunion donne décharge au bureau pour l'année 1/11 1987 - 30/10 1988.
- 7 § Election du bureau pour l'année prochaine: Tous, sauf Susanne Ljung, sont réélus. Agneta Widegren-Blomberg prends le poste comme secrétaire d'affaires étrangères. C'est-à-dire:

Président: Johan Snögren

Vice président: Rainer Hielle

Secrétaire d'affaires étrangères: Agneta Widegren-Blomberg

Secrétaire d'affaires intérieur: Ann-Marie Svensson

Caissier: Mats Matsson

Suppléants: Ulf Källstedt (réélu)

Alf Olofsson (repr de Molkom fhs)

Lotte Jensen

Agneta Olausson (repr de Mora fhs)

un repr de Fornby fhs

- 8 § Election des commissaire-vérificateurs: Gustaf Andersson (réélu)
Björn Ericson (réélu)

Suppléant: Rune Selén (réélu)

- 9 § Des rapports: - Un lettre de M Flevi où il présente la nouvelle encadreur au tissage.
- Mats fait un rapport de la visite au FOI à Stockholm.
- Ann-Marie fait un rapport de la visite à Umeå dans les jours d'information qui sont arrangés par SIDA.

- 10 § La réunion annuel prochaine doit s'arrange conjointement avec un cours à deux jours, éventuellement dans le sujet "La crise des dettes", le week-end le 18-19 novembre 1989.

Concernant la question de Inger Raaby si l'association veut procurer les correspondents, la réunion décide que le groupe de Molkom va administrer les contacts dans la mesure de sa temps et ses ressources.

- 11 § Restant:

- La réunion approuve la décision de principe qui le bureau a pris en decembre 1987 concernant prendre position dans la question d'énergie. L'association suédoise pour le Togo va dépenser seulement les charges de fonctionnement pour les sources d'énergie lesquelles l'association même a acheté. Pour des charges de fonctionnement pour l'autres sources d'énergie qui sont installées au CRASE, l'association ne prends pas la responsabilité. La décision est pris parce que l'association donne priorité aux des sources d'énergie renouvelables et écologiques qui amènent des charges de fonctionnements faibles.

- La réunion souligne le but avec les activités à l'association: Il va concentrer ses efforts sur bâtir, équiper et supporter CRASE de Kuma-Dunyo. Si l'instruction populaire au CRASE donne la diffusion de la lumière aux villages autour CRASE c'est bien, mais l'association ne va pas s'engager aux projets spéciales aux villages.

- Le réunion fait attetion à la bonne collaboration entre CRASE et l'association depuis ce moment-là M Flevi a commencer travailler au CRASE.

- Le groupe de Molkom cherche des cadeaux symboliques pour amener au Togo.

12 § La réunion est fini. Le groupe de Molkom chante une jolie chanson kabye.

Procès-verbal fait par

Procès-verbal certifie par

Ann-Marie Svensson
(secretaire)

Sigge Niwong

Johan Snögren
(président)

Årsmötet avslutades med att Togo-gruppen sjöng en sång på kabye. Nedan finns texten på kabye och en ungefärlig översättning till svenska.

Eks Eks Ena
Eks Eks Ena
Eks Ena Eks Ena
||: Lugnet biyaa
kōma Eks Ena :||

Kom och titta
Kom och titta
||: Barnen från Lugnet
är här
Kom och titta :||

Kurs om internationell solidaritet

5-dagars kurs på Mora folkhögskola

Några i från togolinjen fick förmånen att åka på en kurs som hölls på Mora folkhögskola. temat för kursen var, "Internationell solidaritet under 1990-talet-En realistisk U-landssyn. Ideen till kursen hade vuxit fram ur de diskussioner som förts inom fria internationella gruppen (FIG). När vi (Mats Komi, Jonas, Amah och Alf) gav oss iväg på måndagen var det ganska ett ganska dåligt väder med snö och halka, men vi kom fram till Mora lagom till lunch. Efter den, så drog kursen igång, med presentation av deltagarna och övrig information. Torbjörn Eriksson berättade i stort vad FIG sysslar med. Han fortsatte med att ta upp olika framstegs och utvecklingstankar som har existerat ifrån 1600-talet fram till i dag. På kvällspasset berättade Mats om togoprojektet och visade diabolbilder omkring kursen folkbildning och livsvillkor i U-land.

Under tisdagen fick vi höra ett rollspel mellan Torbjörn Eriksson och Staffan Roselius, som beskrev olika förklaringsmodeller och strategier, som vissa tänkare och politiker framhållit, för att få en utveckling i rätt riktning? i U-länderna. I samband med det här uppstod en hel del diskussioner.

På kvällen berättade Staffan Eklöv och visade bilder om skeriols fredsresor. Det är en grupp på Mora folkhögskola som jobbar med freds frågor. De åker till olika länder för att knyta kontakter med befolkningen och politikerna i respektive land och hoppas därmed att bidra till en fredligare värld.

På onsdagsförmiddagen avvek vi från Molkom pågående kurs, för att göra ett besök på Bergkarlås lågstadium. Man kan snart säga att det blivit en tradition, att några från togogruppen, hälsar på hos eleverna och lärarna i den här skolan. Amah visade några bruksföremål från Afrika. Många elever passade på att prova och känna på dessa redskap.

Före lunch återvände vi för att delta i kursen igen. Vi fick hoppa in i ett grupparbete som handlade om nuet och framtiden. Vi fick bl.a försöka att tänka oss in i hur man själv skulle bedriva ett biståndsarbete, om man fick bestämma över en hjälporganisation. På torsdagsmorgonen var det dags för ett besök i skattungbyn, som ligger några mil norr om Mora. Där bedrivs en kurs för resursbevarande försörjning. Lärare är Kåre Olsson. Han har ett syfte att utveckla och förmedla kunskaper och synsätt som behövs för att leva på ett ansvars-

Vid den internationella kursen i Mora medverkade även Gunnar Sundberg. Viktiga delar av hans föreläsning presenteras i vår rapport från studiedagen på framtidsmuséet i Borlänge i samband med togoföreningens årsmöte. Bland kursdeltagarna här i Mora ses bl.a Komi, Amah, Jonas och (skymd bakom Gunnar) Alf från Molkom.

fullt sätt, i en värld som domineras av miljöförstöring, resursslöseri, orimliga livsvillkor och ojämlikhet mellan människor. Det skulle vara nyttigt för alla människor i I-länderna, att träffa, en man som Kåre. Han skulle säkert få många att stanna upp i sin tillvaro och vakna upp ur mar-drömmen. För att sedan försöka åter-vända till livet, som det en gång var tänkt, att man skall endast utnyttja röntan av vår jords tillväxt och inte som nu av både röntan och kapitalet. Under eftermiddagen föreläste Torbjörn omkring ämnet, Islams historia. Han berättade i stora drag orsakerna till Islams födelse och dess starka utbredning ända fram till våra dagar. Veckans arbete avslutades på fredagen med diskussioner och utvärdering av kursen, kursen riktade sig till lärare på folkhögskolor eller studieförbund. Men p.g.a. att vår kurs på Molkom har så nära anknytning till den här kursen fick några elever med-verka. Med det vill vi tacka de ansvariga för kursen, rektor och personal på Mora folkhögskola för en intressant och givande vecka.

Participation du cours à MORA.

Apartir du 28 novembre au¹ décembre, Mats Matsson, Alf, Jonas, Amah et moi, étions à Mora pour les cours Inter-nationaux regroupant quelques profes-seurs venant de différents Folkhögskola.

(L'école à Mora a: cours général, cours d'écologie cours textile et cour général à Skattungby). On dit qu'après les années 1960 les grands problèmes et l'aide du tiers monde étaient oubliés. Il y a quelques années où on a commencé à se revenir pour discuter des débats des problèmes Inter-nationaux. Le problème du développemen et de l'avenir

Après nous avons vu le film de quelques pays d'Afrique du sud; La grande famine créée par la sécheresse, par exemple le Burkina-Faso; et la révolte des femmes contre les hommes de Zembabwe au cour des travaux on a vu la plantation de canne à Kenya. Aussi ils ont parlé du problème d'augmentation de peuplement, manque de capital (argent), aussi le développement et le sous-développemet dans le tiers -monde.

C'est dit aussi que le développement est un procès très compliqué.

Cours de l'Islam.

Pour mieux comprendre le tiers-monde, il faut savoir les religions.

Pour finir nous avons visité diffé-rentes ateliers à Mora "folkhögskola", commes: la menuiserie, l'atelier couture et l'atelier de tissage. Nous avons aussi visité des villages environnant de Mora: BERGKARLÅS et SKATTUNGBYN.

DALI Komi Mawussi.

Kåre Olsson från "Skattungby-kursen" till-sammans med kursledaren Torbjörn Eriksson, samt Amah och Komi.

Amah och Komi presenterar sej i BERGKARLÅS

Den 30:e november besökte vi skolan i Bergkarlås - en landsbygd ungefär 1 mil från Mora. Vi presenterade oss själva och CRASE i Kuma-Dunyo för en klass och berättade också om vår kultur. Vi visade eleverna några verktyg, som används när man jobbar på fälten i Togo. Klassen var mycket intressad av vår presentation.

LA VISITE A L'ECOLE PRIMAIRE DE BERGKARLÅS.

Le 30 novembre nous avons fait une visite à l'école primaire de Bergkarlås, un village environ 10 km de Mora.

Nous nous sommes présentés devant toute la classe, présenter le CRASE de Kuma-Dunyo, et parler aussi de notre culture. Nous les avons montré quelques outils du Togo qui sert à travailler au champ. Toute la classe était beaucoup intéressé de nous.

Amah

AMAH BÄR LINA PÅ RYGGEN.

ANN-MARIE
OCH
AMAH
MED
KLASSEN

... och besöker Skattungbyn

Le premier décembre, après le déjeuner à 8 heure, nous nous sommes partis avec tout le groupe du cours international à Skattungbyn pour voir une place où on fait le pratique qui correspond à celui du CRASE:

On arrivait là environ 9 heure. C'était le directeur de la "folkhögskola" de Mora, monsieur Raine Hielle, qui a conduit la voiture pour aller là. Il fait de différentes travaux: il est directeur, chauffeur et prêtre à la même fois. Il expliquait historiquement les événements qui s'étaient passés dans des villages qu'ont traversent.

Après avoir descendre de la voiture, ont se sont rendu vers la place où les élèves font le jardinage. Là, le directeur de cet école nous a montré les limites de cette place. Au moment que le directeur montrait la place, tout le monde greletait de froid d'où ont ne pouvaient mieux comprendre ce qu'il expliquait, plus nous les deux Togolais qui étaient surpris de cet événement parceque c'est la première fois pour nous de rencontrer ce froid.

Au retour, nous sommes groupés ensemble dans la classe pour parler de cet école. Le directeur de cet école a présenté comment ils font leurs travaux en groupement. Après quelque demi heure nous avons pris le café et ont se sont rendu à MORA.

Cette journée était très intéressante mais douloureuse pour nous parcequ'ont étaient trop attaqués par le froid.

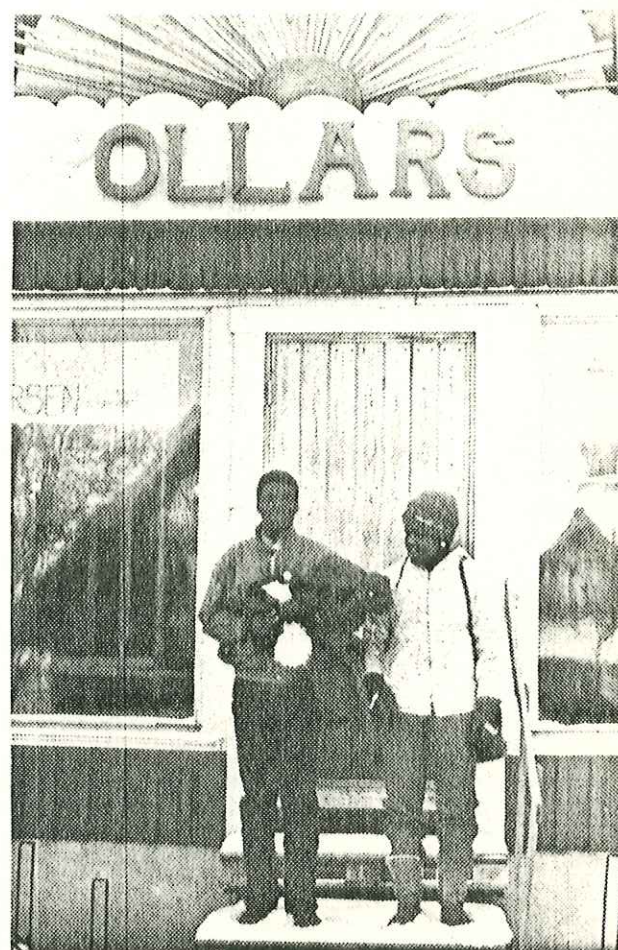
AMAH.

Den 1:a december åkte vi tillsammans med den internationella gruppen på Mora Folkhögskola till kursen i Skattungbyn. Vi körde dit med Rainer Hielle, som är båda chaufför, präst och rektor. Under turen berättade han om de olika landsbygdernas historia.

I Skattungbyn visade han oss runt på folkhögskolan och även skolans område utomhus. Därute var det så kallt, att det var svårt att koncentrera sig på annat än kylan - och därmed svårt att lyssna på Rainer. Särskilt var denna kyla en enorm överraskning för oss två togoleser, aldrig har vi varit med om en sådan kyla.

Sen träffades vi i ett klassrum, där rektorn berättade mera om Skattungbynkursen. Efteråt var det dax att fika. Efter en mycket intressant dag i Skattungbyn åkte vi hem till Mora igen.

-Jättetrevlig dag, fast kylan gjorde det lite smärtsamt.

Komi och Amah frysande på trappan till Skattungby-kursens hus.

Tänk först, handla sen!

Storföretagen styr utvecklingen genom sitt teknologiska övertag, sin branschkännedom och överlägsna försäljningsorganisation och förmåga att skapa nya konsumenter. De plundrar tredje världen. Kvantitet går före kvalitet. Vinst före hänsyn och medmänsklighet.

Såg ni förresten TV-programmet om djungelburgaren? Stora områden tropisk regnskog huggs ner och eldas upp för att göras om till betesmarker åt biffkor. Jorden i regnskogen är hemskt näringsfattig och ger därför dåligt bete. Biffkornas kött duger därför bara till hamburgare och foder till husdjuren.

Ett annat exempel är Coca-Cola. Innan Coca-Cola använde jultomten i sin reklam var han okänd för större delen av världen och nu är han allas vår jultomte. Coca-Colas mål är att öka konsumtionen med 40% till i slutet av detta sekel. Redan nu konsumerar Västeuropa 23% av USA:s egen konsumtion. Motsvarande siffra i Afrika är 4%. Genom sin reklam lurar man mödrar i tredje världen att ge sina barn Coca-Cola eller Fanta i stället för mjölk. Bolaget har dessutom genom sina anställda i Centralamerika varit inblandade i mord på fackföreningsledare.

Ett exempel på smart marknadsföring av Coca-Cola:

I'D LIKE TO BUY THE WORLD A COKE

I'd like to build the world a home
And furnish it with love
Grow apple trees and honey bees
And snowwhite turtle doves
I'd like to teach the world to sing
In perfect harmony.
I'd like to hold it in my arms
And keep it Company
I'd like to see the world for once
All standing hand in hand.

And hear them echo through the hills
For peace throughout the land
That's the song I hear
Let the World sing today
A song of peace that echoes on
And never goes away
Put your hand in my hand
Let's begin today
Put your hand in my hand
Help me find the way.

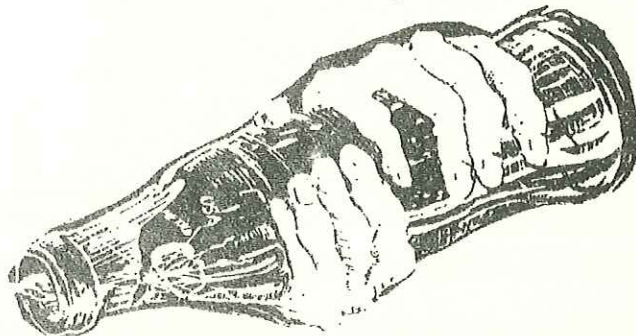
Illustration: Dan Jonsson

Vad kan vi konsumenter göra?
Vi kan: HANDLA SOLIDARISKT.
+ från lokala småföretagare
+ i "alternativa" affärer

En grupp inom Jordens Vänner i Gävle har gett ut en MUDI-MUMS guide där man kan se vilka multinationella företag som man bör försöka undvika och vilka det går bra att handla av.

Genom att bojkotta de multinationella företagen undviker DU att stödja dem som hindrar de fattiga i tredje världen att nå en självständig och oberoende utveckling.

Så du: TÄNK FÖRST, HANDLA SEN.

Giftemål i Etiopien

Som en del av vad vi läst om barns och ungdomars villkor i olika kulturer presenterar vi här ett avsnitt om gift-
ermål i Etiopien.

Det är inte tillåtet att vara nära vänner före äktenskap. En flicka av amhariskt eller tigereanskt ursprung bevakas strängt. En av de få tillfällen hon har att utse sig en man är på juldagens och trettondagens fester. På juldagen klär sig flickorna fint och målar handflatorna röda med henna. Sedan går dom ut på ången och tittar på pojkarnas lekar och spel. På trettondagen är det kyrklig procession och flickorna dansar inne i en cirkel av pojkar. Om en pojke vill visa att han uppskattar en flicka kastar han en citron vid hennes fötter, tar hon upp den visar hon att hon besvarar känslorna. När han vet detta kan han be sin far gå till flickans familj och be om hennes hand.

Flickan kan vara bortförlovad redan som baby, vanligtvis vid 4 års ålder. Om en flicka på landet inte är bortförlovad vid 9 år så är läget kritiskt. Pojkarna kan om de är förtjusta i en speciell flicka föreslå sina föräldrar att välja henne. Krav som ställs på den tillkommande:
Hon ska inte ha något släktskap alls med pojkens familj upp till 7 generationer bakåt och under samma tidsperiod får det inte ha funnits någon ärftlig sjukdom i släkten.

Etniskt ursprung som kan accepteras av pojkens familj.
Flickans familj måste ha samma sociala status som pojkens och samma religion. Sakerna undersöks och om fadern godtar henne tar han kontakt med flickans föräldrar. Samma sak sker hos flickans familj. Pojkens familj gör ett nytt besök hos flickans familj några månader senare. Det finns tre sorters äktenskap att ingå:

Vigsel i kyrkan och paret tar nattvarden. Detta äktenskap kan aldrig upplösas och av den anledningen undviker man den.

Kontraktsäktenskap, en sorts borgerlig vigsel där man skriver under ett kontrakt i vittnens närvaro i kommunens rådhus. Allra vanligast.

Konvenansäktenskap, hustrun får betalt. Flickan betraktas alltid som tillfällig hustru och kan skickas iväg när som

helst. Barnen har rätt att arva fadern som i de andra äktenskapen.

Mohammedaner kan ha ända upp till sju hustrur, men det är ovanligt.
Ceremonier: morgonen dagen före bröllopet dricker bruden kosso för att hon ska kunna slappna av inför bröllopsnatten. Väninnorna sjunger medans modern ger drycken. På kvällen klipps brudens naglar för att hon ej ska riva brudgummen. Detta är det slutliga tecknet på att flickan ska lämnas bort. Bruden, modern och väninnorna gråter under ceremonin.

Skilsmässorna är vanliga, flest bland mohammedaner. Det är endast män som kan kräva skilsmässa genom att säga tre gånger: Jag skiljer mig från dig! under några vittnens närvaro. Ändrar han sig och vill ha hustrun tillbaka måste hon först gifta sig med en annan man och skilja sig från honom.

Minna och Carina

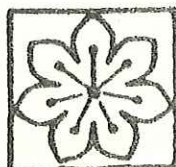

Gåvoredovisning för tiden 1/11 - 12/12 1988.

88-11-01	Helmi Franklin, Veckov. 67, 4 tr, 175 41 Järfälla	100:-
02	Valter Skog, Skäftebacken 20, 6 tr, 163 64 Spånga	163:-
02		100:-
08	Ann-Marie Svensson, Hökebovägen 2, 795 00 Rättvik	100:-
10	Gustaf Andersson, Vetevägen 6 B, 781 35 Borlänge	25:-
11	Elving Falck, Graningevägen 15, 660 60 Molkom	100:-
14	Elevkåren, Fornby folkhögskola, 781 33 Borlänge	137:-
14	Leif Eriksoon, V. Bangatan 59 B, 195 40 Märsta	50:-
14	Ingela Matsson, Atlasvägen 37, 131 34 Nacka	25:-
14	Edvin Liljemark, Brunsberg 4201, 796 00 Älvdalen	50:-
16	Jane Fredlund, Dadelgränd 12, 175 49 Järfälla	50:-
16	Ingrid Axelsson, Karmgatan 89, 653 44 Karlstad	50:-
16	Tora Sibbe, Kalkugnsvägen 8 B, 597 00 Åtvidaberg	100:-
17	Svea Örnstedt, Örnstigen 33, 3 tr, 183 50 Täby	100:-
21	Hans Hovenberg, Kaserngatan 13, 582 28 Linköping	150:-
21	KG Mattsson, Äsvägen 1 A, 660 60 Molkom	100:-
24	Karin Ehlin, Tegelbruksv. 8, 792 03 Färnäs	50:-
25	Ebbe Karlsson, Hammarvägen 8, 150 31 Åkers Styckebruk	100:-
25	Oscar Pihlblad, Liljedalsvägen 8, 440 80 Ellös	50:-
25	Ulla Frid, Torgg. 41, 534 00 Vara	50:-
25	Inga-Britt Johansson, Repslagarg. 36, 602 30 Norrköping	100:-
28	Viola Johansson, Vattnäs 6700, 792 00 Mora	50:-
28	Kristina Nilsson, Vipevägen 9, 261 62 Glumslöv	50:-
29	Fam. Callenmark, Liljegatan 9, 742 00 Östhammar	50:-
29	Gunilla Persson, Esplanade 13, 531 50 Lidköping	100:-
30	Birgitta Williamsson, Vågmästarevägen 42, 232 53 Åkarp	100:-
30	Lars-Åke Matsson, Lollandsgatan 31, 164 43 Kista	100:-
12-02	Ingrid o Evert Karlsson, Nolbygatan 50, 662 00 Åmål	300:-
02	Solveig Nilsson-Lindberg, Näs 4830, 660 60 Molkom	200:-
02	Gunnel Nyman, Ulf Källstedt, Blomsterbo A n.b., 640 31 Mellösa	50:-
05	Ing-Marie Gezelius, Gamla Landsv. 4, 781 33 Borlänge	50:-
06	Gnakou Amah, Molkoms folkhögskola, Box 66, 660 60 Molkom	174:-
06	Ulla Brodow, Ekenäsg. 9, 654 68 Karlstad	100:-
07	Bo Karlstens, Lindsberg 4795, 791 91 Falun	100:-
07	Birgitta o Leif Svensson, St Tomten, Tråvad, 534 00 Vara	50:-
Summa för perioden		3 224:-

FOLKBILDNING och LIVSVILLKOR I U-LAND

Folkhögskolekurs med u-landsinriktning i projektarbetsform. Tre månader av kurs tiden förläggs till en byfolkhögskola i Togo, Västafrika. Kursstart omkr. 1 sept. 1989. I samarbete m. Sv. Togofören.

Molkoms folkhögskola
Box 66
660 60 Molkom
Tel 0553-100 04

